

Аналітичне забезпечення діяльності фінтех компаній

Особливості різних систем регулювання ринку фінансових технологій знайшли відображення переважно у регулятивних та нормативних документах національних регуляторів фінансового ринку. Також активні дослідження здійснюються колективами дослідників з Європейського Парламенту, Європейської банківської асоціації та консалтингових компаній KPMG та Clifford Chance. Разом з тим подальшого дослідження потребують особливості регулювання фінтех сектора у різних країнах світу.

Метою роботи є узагальнення та порівняльний аналіз досвіду різних країн у сфері регулювання ринку фінансових технологій.

Регулювання ринку фінансових технологій у країнах Європейського Союзу перебуває у фокусі уваги основних регуляторів фінансових ринків. Серед них Управління з фінансового регулювання та спостереження Великобританії (FCA), Управління фінансовим ринком (AMF) та Орган пруденційного нагляду Франції (ACPR), Федеральне управління фінансовим надглядом Німеччини (BaFin), Комісія нагляду за фінансовим сектором Люксембургу (CSSF), Управління фінансовим ринком (AFM) і Центральний банк Нідерландів (DNB), Європейська комісія та Європейський парламент, Європейський Центральний банк (ECB) і Європейське управління з цінних паперів і ринків (ESMA)[1].

Найбільш сприятливі умови для розвитку та запровадження фінансових технологій пропонують регулятори Великобританії. Зокрема, завдяки створенню таких ініціатив як Група з постачання фінтех послуг (FinTech Delivery Panel) та Група з фінтех управління (FinTech Steering Group), які об'єднують банки, фінтех компанії та державні інституції для обговорення та розробки програм розвитку ринку фінансових технологій. Співпраця різних інститутів ринку фінансових послуг реалізується завдяки функціонуванню, так званих, Фінтех мостів (Fintech Bridges), які дозволяють ефективно обмінюватися інформацією про інновації та нові тенденції на ринку фінансових послуг як у межах Великобританії, так і з іншими країнами[2].

На відміну від Великобританії, у Франції відсутні особливі умови регулювання фінтех-бізнесу. Фінтех компанії, які здійснюють банківські операції проходять стандартні процедури реєстрації та отримання ліцензії. Проте, підхід французьких регуляторів складається з персоналізованої допомоги фінтех-компаніям у наданні всебічної підтримки.

Загалом, залежно від виду діяльності в країнах ЄС застосовуються різні законодавчі акти для регулювання фінансових технологій. Так, електронна комерція регламентується Директивою 2000/31/ЄС, дистанційний маркетинг фінансових послуг для споживачів – Директивою 2002/65/ЄС, електронні гроші – Директивою 2009/110/ЄС, платіжні послуги – Директивою (ЄС) 2015/2366. Наприклад, оплата послуг та взаємозв'язок між фінансовими компаніями в ЄС здійснюється відповідно до Директиви (ЄС) Payment Services Directive (PSD) 2015/2366, яка визначає класифікацію двох типів постачальників послуг – AISP (постачальників інформаційних послуг) та PISP (провайдерів платіжних послуг), а також єдиний набір нормативних технічних стандартів (PTC), що стосуються процесів обміну даними та комунікації між учасниками ринку платіжних послуг. Згідно цієї директиви банки зобов'язані надавати третім особам (компаніям-розробникам програмного забезпечення у сфері фінансів) доступ до власних API (інтерфейсів прикладного програмування) з правом доступу до даних клієнтів (за їх попередньою згодою), їх аналізу та використання [3]. Цей підхід означає втрату банківської монополії на інформацію про грошові перекази, рахунки, обсяги кредитів та депозитів, що дозволить фінтех-компаніям створювати нові сервіси для клієнтів. Наприклад – універсальні мобільні додатки для управління картками чи рахунками різних банків. Разом з тим, відкритий обмін та використання ідентифікаційних даних клієнта збільшує загрозу кібер-злочинів та шахрайства, що вимагає посилення безпеки клієнтських даних. У цьому контексті з 2018 року у країнах ЄС діє Регламент загального захисту даних 2016/679 (GDPR), який визначає правила передачі персональних даних не лише громадян ЄС, а й усіх людей, які на момент обробки даних знаходились на території Європейського Союзу.

Загалом, для розвитку ринку фінансових технологій у країнах ЄС, у 2018 році було презентовано план дій щодо впровадження спеціальних, більш гнучких, ніж до інших компаній правил регулювання, нагляду та контролю. Реалізувати даний план має Європейська фінтех-лабораторія (EU FinTech Lab) [4].

Діяльність фінтех-компаній у США здійснюється відповідно до федеральних і державних ліцензій та реєстраційних вимог, які залежать від виду діяльності фінансової установи. Особливістю США є необхідність врахування окремих вимог у кожному штаті.

Одним із основних регуляторів на ринку фінансових технологій є Бюро фінансового захисту споживачів (CFPB), яке застосовує до них ряд законів про захист прав споживачів (наприклад, про споживче кредитування та антидискримінаційні заходи).

У разі ведення фінтех-компанією діяльності, яка підпадає під регулювання фінансових бірж, організація повинна отримати ліцензію від Федеральної комісії з цінних паперів та бірж США (SEC) або/та Комісії з торгівлі товарними ф'ючерсами (CFTC). Об'єктом ліцензування цими інституціями можуть бути, наприклад, інвестиційні додатки або боти-консультанти. Фінтех компаніям також може знадобитися реєстрація у Мережі по боротьбі з фінансовими злочинами Міністерства фінансів США (FinCEN) у контексті дотримання Закону «Про банківську таємницю та інші закони про боротьбу з відмиванням грошей».

Особливою проблемою для розвитку ринку фінансових технологій у США є відсутність єдиного підходу до різних видів Фінтех-компаній та рішень. Наприклад, фірми, що займаються цифровими платежами, розглядаються як бюро грошових послуг (MSB) і відповідно до Федерального закону про банківську безпеку (BSA) повинні реєструватись як у Мережі по боротьбі з фінансовими злочинами (FinCEN), так й отримувати державну ліцензію. Біржі криптовалют також вважаються бюро грошових послуг, оскільки вони здійснюють транзакції грошей. Водночас, первинне розміщення нових одиниць криптовалюти (ICO), вважається формою забезпечення і підпадають під дію Закону «Про

цінні папери та фондові біржі», що регулюється Федеральною комісією з цінних паперів та бірж [5, 6]. Краудфінансові компанії повинні бути зареєстровані SEC та Службою регулювання сфери фінансових послуг (FINRA). Грошові перекази контролюються Національною автоматизованою кліринговою системою та великими мережами дебетових та кредитних карт (включаючи VISA, MasterCard, American Express і Discover) [7, 8].

У цілому в США діє досить велика кількість законів та правил, які регулюють діяльність фінтех-компаній. Серед них закони: «Про електронний переказ коштів»; «Про рівні кредитні можливості»; «Про справедливую кредитну звітність»; «Про доступність фондів та нормативно-правові акти, які відносяться до цього закону»; «Про заощадження»; «Про чесне розкриття інформації при кредитуванні»; Закон Грема-Ліча-Блайлі; «Про цінні папери»; «Про цінні папери і біржі»; «Про товарну біржу»; «Про електронні підписи в глобальній і національній торгівлі»; «Про електронні угоди»;

Разом з тим, у США немає єдиного закону про захист персональних даних, хоча існують різні федеральні закони, які регулюють використання конфіденційної інформації клієнтів та передачі їхніх даних фінтех-компаніями. До таких законів належать: Закон Гремма-Ліча-Блайлі (GLBA); Закон про справедливую кредитну звітність (FCRA); Закон про Федеральну торговельну комісію (FTC Act).

Отже, специфічність, новизна та складність розмежування ринку за видами використовуваних фінансових технологій є серйозним викликом для регуляторних та наглядових органів у різних країнах світу. Свідченням цього є відсутність єдиних органів регулювання сфери фінтех, а також відповідного нормативно-правового забезпечення. На даний момент у більшості країн світу фінтех-компанії підпорядковуються законам, які приймалися в часи існування лише класичних фінансових установ, а тому не враховують специфіки роботи як окремих фінтех бізнесів, так і їх інтеграції та спільної роботи з банківськими та небанківськими фінансовими установами. Разом з тим, відчуваючи потенціал розвитку ринку фінансових технологій та вигоди від його зростання, в усіх країнах запроваджуються програми з підтримки та розвитку фінтех сектору через створення спеціальних комісій, фондів-акселераторів та спрощених систем регулювання у формі фінтех «пісочниць».

Список використаних джерел

1. European Fintech Regulation – An overview. Clifford Chance. 2017. URL: <https://talkingtech.cliffordchance.com/en/industries/fintech/european-regulatory-report.html>.
2. Value of Fintech. KPMG. 2017. URL: <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/uk/pdf/2017/10/value-of-fintech.pdf>.
3. Directive (EU) 2015/2366 Payment Services Directive. Official Journal of the European Union. 23.12.2015. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32015L2366>.
4. Fintech (financial technology) and the European Union: State of play and outlook. European Parliament. 2019. URL: [http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI\(2019\)635513](http://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_BRI(2019)635513).
5. Cryptocurrency Regulations Around The World URL: <https://complyadvantage.com/blog/cryptocurrency-regulations-around-world/>.
6. USA: Fintech 2019. URL: <https://iclg.com/practice-areas/fintech-laws-and-regulations/usa>.
7. Finra: Fintech. URL: <https://www.finra.org/rules-guidance/key-topics/fintech>.
8. India: Fintech 2019. URL: <https://iclg.com/practice-areas/fintech-laws-and-regulations/india>.